

מאיר קסלר

רב ואב"ד מודיעין עילית
קרית ספר, רחוב שדי חמד 12

בס"ד

מדי פעם אנו מתחבטים בשאלה, האם נכון הדבר שיש כיום ריבוי מקרים של הפרעות קשב וריכוז אצל תלמידים, ואי"כ מה הסיבה שתופעה זו גדלה והולכת. כדי לענות על שאלה זו יש לשים לב קודם כל לשינויים בצורת החיים כיום לעומת העבר, ואז לבדוק האם יש בכך משום סיבה ליותר קושי.

שמעתי פעם ממרן בעל השבט הלוי זצ"ל ששיקר הבעיות בחינוך כיום, הן תוצאה של השיטה הנהוגה בעשרות השנים האחרונות, לפיה תלמידים משובצים במוסדות החינוך עפ"י שנת לידתם, שכל מי שנולד בשנה זו מתאריך זה עד תאריך זה נכנס ללמוד בכיתה מסוימת, מבלי להתחשב בשוני שיש בין כלל התלמידים, ומבלי לבדוק את רמתם הלימודית, ויכולת ההקשבה והריכוז הנדרשים ללימוד בכיתה זו. דבר שלא היה בעבר אז היו התלמידים מתקבצים סביב מלמד, שהיה יושב בביהמ"ד או בא לביתו של אדם עשיר ומלמד מספר ילדים, שהמשותף ביניהם לא היה הגיל אלא רמת הלימודים. יכולים היו להמצא באותה קבוצה ילדים בני שלש ארבע עם ילדים בני שש שבע, וכשהמלמד ראה שילד מתעייף ואיננו מרוכז שלח אותו החוצה לפרק זמן מסוים כשבינתיים ממשיך ללמוד עם האחרים, הילד השתעשע בחוץ עם בעלי חיים שהיו מצויים אז בכל חצר, או מסייע לאמו במלאכת הבית, ולאחר פרק זמן חזר ללימודו. נמצא שאותו ילד שהתקשה להתרכז למשך זמן ממושך לא עבר את הקושי שהוא עובר כיום בכיתה, שכן באופן טבעי נמצא לו פתרון מתאים. כמו"כ המבוגרים היו מוצאים לעצמם את המסגרת המתאימה להם שכן החברה לא הכתיבה כיוון אחד מסויים לכולם כפי שקיים היום, וממילא מי שלא מצא את עצמו במסגרת אחת בחר לעצמו מסגרת אחרת. קושי זה הוא אחת הסיבות להתגברות הנשירה.

בשנים האחרונות התווספה עוד רעה חולה, שכידוע אחת מנקודות התורפה אצל הסובלים מהפרעת קשב וריכוז, היא הסחת הדעת מכל דבר קטן, ואם פעם ציפור מצייצת או חמור נוער היו מסיחים את דעתם, היום הכלים האלקטרוניים מהטלפון והלאה, לוקחים מהם את היכולת להתרכז אפילו מעט, שהרי גם מי שאינם לוקים בהפרעת קשב וריכוז, מתקשים להתנתק בריכוז למשך זמן.

יש לציין שעל אף כל זאת ישנו רווח עצום בשיטה הנהוגה כיום, שכולם מחוייבים להמצא במסגרת תורנית דבר שלא היה בעבר, וילדים או נערים שלא גדלו בבית שהיתה בו אהבת תורה וירוש או שהיה בו מחסור גדול, לא זכו ללמוד ונשארו בורים ועמי ארצות. הדרך להתמודד בכל זאת, היא קודם כל להבין מה עובר על מי שסובל מהפרעה זו, ובעניין זה הספר החשוב שלפנינו עשוי לסייע מאוד. דרכו נלמד להתחשב ברגשותיו של הילד ולא לפגוע בו, ואולי אף לעזור לו, ולהבין שניתן להצליח למקד את תשומת לבם של הילדים הללו ע"י חוויות ריגשיות חזקות מאוד שתגברנה על מסיחי הדעת. ואם נשכיל לעזור ענין בחומר הנלמד, ולהעבירו לתלמידים בצורה מרגשת ומותחת, בבחינת בכל לבבך ובכל נפשך, נוכל לקנות את תשומת לבם. עייז ירוויחו גם שאר התלמידים, שהלימוד כשהוא חווייתי יותר, יהפוך להיות חלק מהם.

בעה"ח

מאיר קסלר
רב ואב"ד מודיעין עילית